

Transportstyrelsen

Bedömning av rekommendationssvar från Transportstyrelsen

Statens haverikommission (SHK) publicerade den 30 januari 2023 en slutrapport (SHK 2023:03) avseende en olycka på Örebro flygplats den 8 juli 2021 i samband med fallskärmshopparverksamhet. I rapporten lämnades fem säkerhetsrekommendationer, varav två till Transportstyrelsen (SHK 2023:03 R3 och R4).

Transportstyrelsen rekommenderades att

- Inom ramen för sin tillsyn av flygplatser med konceptet Basic Airport eller motsvarande kontrollera om flygplatserna har vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att insatstiden för flygplatsens räddningsstyrka följer gällande regelverk (R3).
- Med hjälp av SFF verka för att ändamålsenliga riskanalyser enligt checklista utförs av piloter inom fallskärmsoperationer och tillämpas vid flygningar (R4).

Den 25 april 2023 inkom Transportstyrelsen med svar på de båda rekommendationerna. I svaret redogör Transportstyrelsen för det arbete som pågår med anledning av rekommendationerna.

I det svar som avser säkerhetsrekommendation R3 framgår att Transportstyrelsen har lagt till insatstider för flygplatsernas räddningstjänst som ett fokusområde vid verksamhetskontroller och att flygplatsernas insatstid ska redovisas för myndigheten genom t.ex. dokumenterade tester. Vidare framgår att Transportstyrelsen i samband med verksamhetskontrollerna har ett frågepaket som bl.a. berör hur flygplatsen hanterar räddningstjänst när flygplatsen är en öppen instrumentflygplats men inte har planerade flygningar, vad räddningspersonalen har för andra arbetsuppgifter och hur det påverkar räddningstjänsten.

SHK bedömer att de åtgärder som nu vidtas av Transportstyrelsen när det gäller säkerhetsrekommendation R3 ger goda förutsättningar för myndigheten att kontrollera om flygplatserna har vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att de reglerade insatstiderna följs. Rekommendationen bedöms därför som omhändertagen (Avslutad – tillfredsställande svar).

I det svar som avser säkerhetsrekommendation R4 framgår att Transportstyrelsen tillsammans med SFF genomför tillsynsinsatser på alla lokala fallskärmsklubbar och att man inom ramen för dessa prioriterar att följa upp de riskanalyser som är gjorda av respektive klubb. Vidare framgår att i de fall bristande riskinventeringar noteras så ges återkoppling och utbildning. Det ställs också krav på att ett uppdaterat underlag ska sändas in till Transportstyrelsen. Transportstyrelsen arbetar också med att uppdatera delegeringsavtalet till SFF i syfte att föra in ett krav på en central flygchefsposition i SFF.

I slutrapporten konstaterar SHK att befälhavaren enligt regelverket för icke kommersiell flygverksamhet i samband med fallskärmschoppverksamhet är operatör och därmed ansvarig för att inför varje flygning göra en riskanalys. Vidare konstaterar SHK att trots att ansvaret för flygningen ligger på piloten har Svenska Fallskärmsförbundet (SFF) och fallskärmsklubbarna en stor påverkan på kulturen, standardiseringen av rutiner och hur flygoperationerna utförs. I rapporten väcks också frågan om det är rimligt att förvänta sig att piloterna har tillräckliga verktyg för att utföra en ändamålsenlig riskanalys.

I slutrapporten påvisas att det finns brister när det gäller utförandet av ändamålsenliga riskanalyser inför flygning med fallskärmschoppare. SHK har därför rekommenderat Transportstyrelsen att med hjälp av SFF verka för att ändamålsenliga riskanalyser enligt checklista ska utföras av piloter inom fallskärmsoperationer.

SHK ser positivt på de tillsynsinsatser som nu genomförs av Transportstyrelsen och SFF där uppföljning av klubbarnas riskanalyser är en viktig del. Det är i sammanhanget angeläget dessa insatser också på ett tydligt sätt inkluderar de enskilda piloterna i egenskap av operatörer. Av det rekommendationssvar som skickats in av SFF när det gäller den säkerhetsrekommendation som riktats till dem (SHK 2023:03 R5) framgår att utbildning i regelverket och riskanalyser pågår för samtliga fallskärmpiloter och att en del av utbildningen sker i samband med Transportstyrelsens flygoperativa verksamhetskontroller i klubbarna. Enligt SFF kommer denna utbildning att vara helt genomförd med alla piloter före start av hoppsäsongen 2024.

Mot denna bakgrund bedömer SHK sammantaget att även säkerhetsrekommendation R4 är omhändertagen (Avslutad – tillfredsställande svar).

Med vänlig hälsning

Jenny Ferm
Utredningsordförande